

Document obert
de drets i llibertats
de les persones grans,
amb especial atenció a
les persones grans amb
dependència.

Bon tracte
en tot moment

Consell Assessor de la
Gent Gran de Barcelona

Document obert
de drets i llibertats
de les persones grans,
amb especial atenció a
les persones grans amb
dependència.

Bon tracte
en tot moment

Consell Assessor de la
Gent Gran de Barcelona

Setembre de 2021

El document que es presenta a continuació és un text obert sobre els drets i les llibertats de les persones grans, amb especial atenció a les persones amb dependència, elaborat pel Consell Assessor de la Gent Gran, òrgan consultiu i de participació de l'Ajuntament de Barcelona.

Cadascun dels drets, llibertats, deures i responsabilitats d'aquest document tenen com a finalitat impulsar una cultura que promogui la participació i el dret a decidir, sempre fomentant l'autonomia de les persones grans, especialment de les persones grans amb dependència, i de tota la ciutadania.

El document actual és la darrera versió d'un text obert en procés continuat de revisió i actualització. El primer document va ser el resultat d'un procés participatiu amb els consells de gent gran dels districtes i es va aprovar a la 1a Convenció Les veus de les persones grans de Barcelona l'any 2003.

El document inclou un seguit de recomanacions per fer efectius aquests drets. El Consell Assessor de la Gent Gran vol sensibilitzar les persones grans, els seus entorns habituals, institucions, mitjans de comunicació, els i les professionals i la ciutadania en la necessitat de respectar els drets que reconeix aquest document per tal de no tolerar determinades formes de tractar les persones grans, i especialment les persones grans amb dependència.

Bon tracte en tot moment

El bon tracte és el principi bàsic que ha de regir en tot moment, circumstància i actuació. Les persones grans, especialment les persones grans amb dependència, tenim dret a ser tractades amb respecte i dignitat, que no es vegi mai degradada la nostra dignitat humana ni se'ns falti al respecte o siguem víctimes de discriminació, de manera deliberada, per omissió o per deixadesa, de paraula o fet, per raó de sexe, edat, procedència, ideologia, religió, orientació i identitat sexual, condició socioeconòmica, etcètera.

La cultura del bon tracte és respondre a les necessitats, vivències i subjectivitat de les persones grans amb dependència, defugint l'infantilisme i la sobreprotecció que anul·len la nostra capacitat de decisió.

Les persones grans amb dependència ens podem trobar en situacions de més vulnerabilitat davant els maltractaments i amb més dificultats per defensar els nostres drets bàsics. Les persones o entitats que ens cuiden han de vetllar perquè rebem sempre un bon tracte.

Els drets, llibertats, deures i responsabilitats següents garanteixen el respecte i la nostra dignitat com a persones:

- 1.** Dret a rebre informació i gaudir de mesures de promoció d'un bon envelliment i suport a la dependència al llarg de tot el cycle vital.
- 2.** Dret a l'autonomia de decisió i a continuar sent reconegudes, al llarg de tota la vellesa, com a ciutadans i ciutadanes de ple dret amb total respecte a la nostra dignitat i intimitat.
- 3.** Dret a ser protegides de qualsevol forma de maltractament en els àmbits familiar, públic, assistencial i per part de les administracions públiques.
- 4.** Dret a una protecció jurídica adequada, tant de la nostra persona com dels nostres béns.
- 5.** Dret a uns ingressos suficients, així com a mantenir la gestió del nostre patrimoni i de les nostres rendes.
- 6.** Dret a una valoració de l'estat de salut per tal de poder gaudir de l'atenció adequada i per a la promoció de l'autonomia, incloent-hi totes les situacions.
- 7.** Dret a prendre part en les decisions sobre la provisió de cures i suports i les alternatives possibles.
- 8.** Llibertat per escollir el lloc de vida i dret a disposar dels serveis de cures de proximitat de qualitat que siguin necessaris en el moment en què ens calguin.
- 9.** Dret a rebre uns serveis d'atenció adequats al nostre grau de dependència en el marc d'un model d'atenció centrat en la persona.
- 10.** Dret a ser cuidades per professionals amb formació de base i contínua adient.
- 11.** Llibertat per mantenir relacions familiars, afectives i d'amistat.
- 12.** Deure de les persones grans de respectar l'interès general de la comunitat on vivim.
- 13.** Responsabilitat de les persones grans de ser agents actius de la nostra pròpia cura.
- 14.** Dret a fer que la societat conegui i sigui sensible a les necessitats de les persones grans, i molt especialment de les persones grans amb dependència.

1.

Dret a rebre informació i gaudir de mesures de promoció d'un bon envelliment i suport a la dependència al llarg de tot el cicle vital

- La promoció, al llarg de tota la vida, de mesures que portin a un envelliment actiu i saludable. Promoure un bon envelliment al llarg de tota la vida ha de ser l'eix central de la política en matèria de cures de salut, qualitat de vida i protecció social.
- La majoria de processos que tenen com a resultat la dependència física o psíquica poden ser previnguts o pal·liats. Calen mesures sanitàries i socials de llarg termini que millorin, facilitin i afavoreixin la qualitat de vida de les persones grans.
- És necessari facilitar una informació clara i objectiva sobre les mesures de prevenció al llarg de la vida a tots els ciutadans/nes, en especial a les persones grans, i cal que els recursos necessaris siguin accessibles a tothom.
- Les persones grans amb dependència també hem de tenir a l'abast la informació i les mesures necessàries per gaudir d'una bona qualitat de vida.

2.

Dret a l'autonomia de decisió i a continuar sent reconegudes, al llarg de tota la vellesa, com a ciutadans i ciutadanes de ple dret amb total respecte a la nostra dignitat i intimitat

- Les persones grans hem de poder gaudir de l'autonomia de decisió que ens permetin les nostres capacitats físiques i mentals.
- Cal que les persones grans tinguem present que l'exercici d'aquesta autonomia implica responsabilitat. Els i les professionals dels serveis de cura i suport, així com els familiars de les persones grans, tenen la responsabilitat de respectar la nostra dignitat, integritat i autonomia i encoratjar la participació i independència per desenvolupar les activitats de la vida diària.
- Les persones grans amb dependència som especialment vulnerables per exercir aquest dret.

3.

Dret a ser protegides de qualsevol forma de maltractament en els àmbits familiar, públic, assistencial i per part de les administracions

- Cal salvaguardar les persones grans de qualsevol mena de maltractament. Per garantir aquest dret, cal sensibilitzar tota la població, en especial els professionals.
- És necessari seguir avançant en la utilització de protocols de detecció de maltractaments en tots els àmbits de la vida.
- Totes les persones, també les persones grans amb dependència, tenim dret a rebre informació accessible i a poder-nos relacionar directament amb l'administració.
- Tots els tràmits que ens afecten han de ser clars i fàcils de comprendre.

4.

Dret a l'autonomia de decisió i a continuar sent reconegudes, al llarg de tota la vellesa, com a ciutadans i ciutadanes de ple dret amb total respecte a la nostra dignitat i intimitat

- Les persones grans hem d'estar informades per poder exigir l'exercici dels nostres drets i sobre la legislació que ens afecta.
- Totes les persones grans hem de tenir assegurat l'exercici efectiu de tots els drets cívics (incloent-hi el dret de vot).
- Cal veure la incapacitació i altres mesures judicials com una manera positiva de protecció de la persona que les necessita.
- Els que inicien o apliquen una mesura de protecció tenen el deure d'avaluar-ne les conseqüències psicològiques i socials.
- En cas que s'apliquin algunes de les mesures legals de protecció que preveu la legislació vigent, cal tenir present que:
 - La protecció pot ser parcial i reversible.
 - La dependència psíquica no exclou que la persona gran subjecta a alguna mesura de protecció pugui continuar expressant-se, sempre que sigui possible, sobre la seva forma de vida i també que sempre sigui informada dels actes que es facin en nom seu.

5.

Dret a uns ingressos suficients, així com a mantenir la gestió del patrimoni i de les rendes

- Les administracions públiques han de garantir que les persones grans, i especialment les persones grans amb dependència, disposem dels ingressos i recursos suficients per a tenir cobertes totes les necessitats bàsiques per viure amb dignitat.
- Les persones grans i també les persones grans amb dependència hem de mantenir la gestió del nostre patrimoni i de les nostres rendes. El maltractament econòmic és una pràctica, per desgràcia, molt estesa i no prou socialment rebutjada.

6.

Dret a una valoració de l'estat de salut per tal de poder gaudir de l'atenció adequada i per a la promoció de l'autonomia, incloent-hi totes les situacions

- Dret a ser ateses en funció de la nostra salut i no en funció de l'edat.
- Calen mecanismes que afavoreixin el diagnòstic precoç per detectar situacions d'inici de pèrdua de capacitats.
- Les persones grans, i molt especialment les persones grans amb dependència, tenim el dret a disposar d'informació clara i comprensible sobre el nostre diagnòstic, la situació actual i les previsibles evolucions futures.
- Els serveis d'avaluació han d'estar prou dotats d'equips gerontològics multidisciplinaris per poder fer diagnòstics i seguiment.
- Els serveis d'atenció primària de salut han de disposar de la figura del geriatre i de professionals amb formació continuada en geriatría.

7.

Dret a prendre part en les decisions sobre la provisió de cures i suports i les alternatives possibles

- Les persones grans amb dependència tenim dret a participar en el disseny del pla individual d'atenció (PIA) i mantenir la capacitat de decisió, en funció de les nostres condicions personals.
- Totes les persones grans, i molt especialment les persones grans amb dependència, tenim dret a rebre la informació sobre les opcions de tractament i a decidir sobre com volem ser ateses o com volem ser protegides.
- Cal facilitar el coneixement del document de voluntats anticipades, el seu contingut i procediment.
- Les persones grans tenim dret a fer que s'apliquin les disposicions que estableix el document de voluntats anticipades.

8.

Llibertat per escollir el lloc de vida i dret a disposar dels serveis de cures de proximitat de qualitat que siguin necessaris en el moment en què ens calguin

- Tota persona gran ha de tenir accés a totes les cures i serveis necessaris.
- Les persones grans amb dependència o amb mobilitat reduïda hem de poder triar si volem viure a la comunitat o en un centre residencial. Cal facilitar els serveis, les ajudes tècniques i les adaptacions necessàries que ens permetin residir al domicili.
- Des de l'Administració s'hauran de promoure els recursos d'habitatge necessaris per impulsar modalitats alternatives de viure i conviure que faciliten l'accés a l'habitatge digne i adequat a les necessitats vitals de les persones grans.
- Quan les necessitats de les persones grans amb dependència depassen les possibilitats d'ajuda a domicili, cal que hi hagi a la nostra disposició serveis de llarga estada de qualitat en centres de tipologia variada que responguin a les nostres necessitats, en el marc de l'atenció centrada en la persona.
- Són necessaris serveis socials i sanitaris suficients i coordinats que ofereixin una atenció personalitzada.

9.

Dret a rebre uns serveis d'atenció adequats al nostre grau de dependència en el marc d'un model d'atenció centrat en la persona

- L'atenció integral i personalitzada ha de ser l'objectiu permanent i s'ha de vetllar perquè el centre residencial cobreixi totes les necessitats.
- Cal que els serveis socials i sanitaris siguin suficients i estiguin ben coordinats entre ells.

10.

Dret a ser cuidades per professionals amb formació de base i contínua adient

- Totes les persones que es dediquen a la cura han de tenir accés a una formació inicial i continuada i han de rebre supervisió i suport psicològic.
- Els cuidadors i les cuidadores professionals han de disposar d'una titulació adequada al seu lloc de treball, han de tenir accés a formació continuada i han de rebre supervisió i suport psicològic, així com retribucions i estabilitat laboral d'acord amb les seves responsabilitats.

11.

Llibertat per mantenir relacions familiars, afectives i d'amistat

-
- El manteniment dels vincles familiars, de les relacions afectives i d'amistat és primordial per a la qualitat de vida de les persones grans, i molt especialment per a les persones grans amb dependència.
 - Cal que siguin reconegudes en tots els àmbits les aportacions i necessitats dels cuidadors/res familiars, i que estiguin a la seva disposició serveis d'informació, de formació, de respir i altres mesures de suport adequades.
 - Els serveis de proximitat han d'estimular els vincles socials i relacionals de les persones grans i facilitar la participació dels familiars en l'atenció de les persones grans amb dependència. Aquest paper també pot ser assumit per persones del seu entorn íntim, amics, amigues o persones voluntàries.
 - Els centres de dia i els centres residencials han d'afavorir la interrelació dels residents en la comunitat.

12.

Deure de les persones grans amb dependència de respectar l'interès general de la comunitat on vivim

-
- Les persones grans com a ciutadanes que som tenim drets, llibertats, deures i responsabilitats.
 - Les persones grans tenim el deure de respectar els drets i les necessitats de les persones amb qui convivim.
 - Les persones grans amb dependència tenim el deure de tractar amb correcció els nostres cuidadors/res, siguin familiars, professionals o no professionals.
 - Així mateix, cal que fem un ús responsable i solidari de tots els recursos i serveis.

13.

Responsabilitat de les persones grans amb dependència de ser agents actius de la nostra pròpia cura

- Les persones grans tenim la responsabilitat d'implicar-nos, en la mesura de les nostres capacitats, en la nostra autocura, el seguiment dels tractaments i el compliment de les mesures acordades.
- Cal que les persones grans planifiquem el nostre envelliment i formalitzem les voluntats anticipades i d'autotutela per si arriba el moment en què perdem la capacitat de decidir.

14.

Dret a fer que la societat conegui i sigui sensible a les necessitats de les persones grans, i molt especialment de les persones grans amb dependència

-
- Cal que la informació sobre els drets de les persones grans, i especialment de les persones grans amb dependència, arribi al conjunt de la ciutadania.
 - Els entorns accessibles i segurs són un dret de tota la ciutadania.
 - La discriminació i l'exclusió pot ser tant el resultat d'una sobreprotecció, que no tingui en compte les capacitats que conserva la persona gran amb dependència, com del refús que comporten els estereotips que poden fins i tot donar lloc a l'autoexclusió.

Totes les administracions han de respectar els drets, llibertats, deures i responsabilitats que aquest document reconeix i han d'adoptar les mesures legals i administratives necessàries en tots els àmbits que siguin de la seva competència.

**Les persones grans hem de ser agents actius en
el seguiment de l'acompliment d'aquests drets,
llibertats, deures i responsabilitats**

Consell Assessor de la Gent Gran

Composició de la Comissió Permanent:

- Associació Coordinadora d'Activitats per a la gent gran (ACA)
- Agrupació d'Aules de Formació Permanent per a la Gent Gran de Catalunya (AFOPA)
- Col·legi de Farmacèutics de Barcelona / Secció Gent Gran
- Coordinadora de Jubilats i Pensionistes de la Federació d'AAVV de Barcelona
- Dones Mundi
- Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya (FATEC)
- Federació d'Organitzacions Catalanes de Gent Gran (FOCAGG)
- UGT / Unió de Pensionistes, Jubilats i Prejubilats
- Unió Sindical de CCOO del Barcelonès (USCOB)
- Plataforma Unitària de la Gent Gran
- + una persona representant de cada Consell/Comissió de Gent Gran de districte
- + persones grans a títol individual
- + representació tècnica municipal
- + Presidència i Vicepresidència del Consell

Composició del Plenari:

- Associació Catalana d'Afectats per les Residències (ACAR)
- Associació Ciutadana pels Drets de les Dones (ACDD)
- Associació Coordinadora d'Activitats per a la gent gran (ACA)
- Associació per a la Defensa de la Gent Gran (ADEGG)
- Associació Catalana de Familiars, Usuaris i Col·laboradors de Centres Geriàtrics Assistits (ACFUC)
- Associació de Familiars de malalts d'Alzheimer de Barcelona (AFAB)
- Associació Dret a Morir Dignament – Catalunya (DMD-Cat)
- Agrupació d'Aules de Formació Permanent per a la Gent Gran de Catalunya (AFOPA)
- Aules per a la Gent Gran de Barcelona (AUGG)
- Associació de Vídues de Barcelona
- Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya / Comissió Jubilats
- Associació de Gent Gran Voluntària en Ciència, Cultura, Informàtica i Àmbit Social (ASVOL)
- Agrupació de Treballadors Jubilats de Catalunya (ATJC)
- Belluga't
- Can 70
- Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports de Catalunya / Servei al Jubilats
- Club Natació Barcelona (CNB) / Secció Màsters
- Casal Lambda / Grup Tardor
- Ca la Dona / Les Grans
- Associació Catnova

- Centro Boliviano Catalán / Área Social y Familia / Grupo Libélulas
- Col·legi de Farmacèutics de Barcelona / Secció Gent Gran
- Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Barcelona / Comissió Jubilats
- Col·legi Oficial de Metges de Barcelona / Secció Metges Jubilats
- Coordinadora de Jubilats i Pensionistes de la Federació d'AAVV de Barcelona
- Dones Mundi
- Equip 65 - Associació d'Ajuda a Assistents Socials Jubilades
- Federació Catalana de la Unió Democràtica de Pensionistes Jubilats (FCUDP)
- Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya (FATEC)
- Federació d'Organitzacions Catalanes de Gent Gran (FOCAGG)
- Fons de Coneixement i Experiència (CONEX)
- Fundació Enllaç (grup de persones grans)
- Fundació Valiente
- Metges de Catalunya / Agrupació de Jubilats
- Plataforma Unitària de la Gent Gran de Catalunya
- Seniors Españoles para la Cooperación Técnica (SECOT)
- Societat Civil Catalana / Secció de Persones Grans
- UGT / Unió de Pensionistes, Jubilats i Prejubilats
- Unió Sindical de CCOO del Barcelonès (USCOB)
- + dues persones representants de cada Consell/Comissió de Gent Gran de districte
- + persones grans a títol individual
- + representació tècnica i política municipal i dels districtes
- + Presidència i Vicepresidència del Consell

Altres participants dels Grups de Treball (a més de les persones i entitats membres del Plenari):

Persones grans a títol individual,

Altres membres de les entitats del Plenari i dels Consells/Comissions de Persones Grans dels districtes,

Membres de casals i espais de persones grans,

I persones membres de les entitats:

- Coordinadora Nacional de Jubilats i Pensionistes de Catalunya
- Comissió de Jubilats i Pensionistes de L'Hospitalet Associació
- Confederació d'Associacions Veïnals de Catalunya (CONFAVC)
- Marea Pensionista
- PEJUCAT (projecte Pont Intercultural)

Setembre de 2021

Podeu consultar el document
i adherir-vos-hi

barcelona.cat/consellgentgran
barcelona.cat/personesgrans

Ajuntament
de Barcelona